

Z á p i s

z jednání odborné sekce pro insolvenční právo České advokátní komory (ČAK) konané 25. 2. 2016 v sídle ČAK

Přítomni:

Předseda sekce:

JUDr. Michal Žižlavský, člen představenstva ČAK

Členové sekce:

Mgr. Adam Sigmund, JUDr. Ing. Helena Horová, JUDr. Pavel Berger, JUDr. Jaroslav Brož, JUDr. Petr Michal, Ing. Romana Nováková, Mgr. Jiří Šebesta, JUDr. Daniel Ševčík, Ph.D., Mgr. Jan Vavřina, Mgr. Robert Klenka, Mgr. Karel Jandus, JUDr. Ivan Juřena, JUDr. Marcela Marešová, Ph.D., MBA

Omluveni:

Mgr. Hana Himmatová, JUDr. Kateřina Martínková, JUDr. Lenka Vidovičová, Mgr. Aleš Vymazal, JUDr. Václav Bílý, LL.M., Ph.D., Mgr. Juraj Alexander, JUDr. Petr Mrázek

Hosté:

Mgr. Tereza Vyoralová, Mgr. Radomír Čujan, Mgr. Ondřej Zezulka, Mgr. David Jakub Hošek, Mgr. Kamila Janoušková

Zapisovatel:

Mgr. Veronika Sabolová,

Jednání zahájeno v 11:00 hod.

P r o g r a m :

- 1. Návrh ministerstva spravedlnosti v oblasti střetu exekuce a insolvence (exekutor jako insolvenční správce)**
- 2. Aktuální stav novely insolvenčního zákona a zákona o insolvenčních správcích**
- 3. Dopis Mgr. Pondikasové adresovaný ČAK**

Ad 1. Návrh ministerstva spravedlnosti v oblasti střetu exekuce a insolvence (exekutor jako insolvenční správce)

Jednání zahájil předseda sekce, přivítal přítomné a ocenil zájem Ministerstva spravedlnosti (MSp) projednat záměr chystané nové úpravy na samém počátku příprav. Poté dal prostor zástupcům MSp.

Přítomní zástupci MSp informovali členy sekce o záměru zpřístupnit institut oddlužení širšímu okruhu fakticky předlužených osob, a to nejen v případech tzv. vícečetných exekucí. V principu jde o to, vyřešit narůstající počet vícečetných exekucí, ale kromě toho i zrušit garanci minimálního uspokojení věřitelů ve výši 30 % předefinováním institutu oddlužení. Zvažuje se též změna věcné příslušnosti soudů z krajských soudů na okresní soudy.

Představa přechodu spotřebitelských úpadků na okresní soudy souvisí s úvahou možného využití exekučních soudců. Představa je taková, že se co se týče aktivní legitimace, kromě dlužníka a věřitelů, by měl povinnost iniciovat insolvenční řízení exekuční soud (soud provádějící výkon rozhodnutí), případně soudní exekutor. Zvažuje se i myšlenka, že by exekutor jako insolvenční správce „svého druhu“ řešil vymezený okruh případů (vícečetné exekuce). Tato myšlenka zatím není v návrhu obsažena.

Co se týče změn institutu oddlužení, stěžejní myšlenkou je, nestanovit žádnou spodní hranici minimální výše uspokojení věřitelů. Vychází se z konceptu prodloužené doby trvání oddlužení 7 let, po jejímž uplynutí by při plnění všech zákonných povinností došlo k odpuštění zbytku dluhů. Zvažují se také varianty dohody věřitelů s dlužníkem, kde by rovněž nebyly limity (konsensuální řešení) a/nebo varianta minimálního limitu 50 % se zkrácením doby trvání oddlužení na 3 léta (nejen splátkový kalendář, ale i zpeněžení majetkové podstaty).

K výše uvedenému zazněly následující podněty členů odborné sekce (nejde o oficiální stanovisko ČAK, ale v tuto chvíli jen dílčí podněty členů odborné sekce k vlastní úvaze MSp):

Myšlenka opuštění limitů minimální částky v oddlužení má svou logiku. Vhodná se jeví komparace se SRN. Může to omezit šedou ekonomiku.

Co se týče struktury řešených pohledávek, je třeba ji blíže prozkoumat. Oddlužení není vhodné pro bagatelní pohledávky (např. 3 pohledávky v souhrnné výši 3 000 Kč není účelné řešit 7 let v oddlužení).

Oddlužení je dnes vybudováno na principu vůle dlužníka, který dluhy splácet chce a získává za to benefit v podobě odpuštění části dluhů. Otázkou je, nakolik to může fungovat v případě „nuceného“ procesu oddlužení, kde dlužník takový motiv mít nebude a nebude ochoten splácet alespoň část dluhů. Z tohoto pohledu je důležité rozčlenit dluhy na dluhy sankční povahy (většinou jde o osoby, které rezignovaly naprosto na všechno) a dluhy smluvní povahy (které mohly vzniknout i v důsledku nepřiměřených podmínek půjčky či úvěru).

Jeví se praktické vyčlenit k zvláštnímu řešení pohledávky dopravních podniků, které si s ohledem na jejich množství zasluhují zvláštní řešení na počátku procesu (např. znemožnění vstupů do dopravních prostředků, těm kdo nemají jízdenku).

Dále zazněl názor, že nevhodně nastavené řešení může nahradit právní postup (exekuci), faktickým postupem (baseballové pátky). Z tohoto pohledu je vhodné proporčně vyvážit pozici věřitele a dlužníka a nový model „měkčího“ oddlužení poskytnout jen těm, kdo si ho zaslouží (pocitivý dlužník) a kde je reálná šance, že bude alespoň část dluhů splacena (zohlednění zájmu věřitele).

V případě, že by snad měl být exekutor současně insolvenčním správcem, existuje zde střet zájmů. Byl by jednak iniciátorem procesu a jednak jeho pozdějším administrátorem, nehledě na střet zájmů daný tím, že v exekučním řízení jedná exekutor v režimu řešení individuálních závazkových vztahů (jeden

věřitel) avšak v insolvenčním řízení se jeho role odvozuje od kolektivního způsobu řešení pohledávek (souběh zájmu více věřitelů).

Je vhodné hlouběji domyslet problém spočívající v tom, že na půdě hmotného práva neexistuje povinnost dlužníka-spotřebitele iniciovat insolvenční řízení a tato povinnost by měla být konstruována jen na půdě procesního práva - určením aktivně legitimovaného subjektu, který povinně insolvenční proces iniciuje. To je nutně spojeno s otázkou, zda v takovém případě nezavést na půdě hmotného práva povinnost dlužníka-spotřebitele podat insolvenční návrh, kterou by v případě porušení této povinnosti vynutil exekutor, případně exekuční soud (procesní právo). V tomto směru je opět vhodná komparace, jak je tento problém řešen např. v Německu.

Oddlužení vyžaduje kooperaci dlužníka, pokud dlužník kooperovat nebude, skončí stejně v konkursu. Dluhy nezaniknou a jedno nefunkční řešení se nahradí druhým nefunkčním řešením. Z tohoto pohledu je velmi podstatná již zmíněná stratifikace pohledávek s tím, že se nelze upínat k jednomu řešení, vhodnému pro všechny a je třeba hledat řešení i na počátku vzniku dluhů (viz např. již zmíněné dopravní podniky).

Co se týče extrémně starých dluhů, je otázkou, zda není vhodná dluhová amnestie podle přesně daných kritérií. Je to oddlužení „na počátku“, bez potřeby vést proces, který něco stojí, na místo oddlužení až „na konci“. Jsou tím míněny např. 20 let staré dluhy, kde neexistuje reálná šance, že by byly byt jen z malé části uhrazeny. Zde se oddlužením „na konci“ jen vytvoří další náklady. Zájem věřitelů mohou naplnit např. odpisy.

Zazněl názor, že nebude-li existovat minimální výše uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů, může to motivovat dlužníky k deklaraci co nejnižších příjmů, bez ohledu na příjmy skutečné, což může vést k narůstání šedé ekonomiky a snížení příjmů státního rozpočtu. Důležité se zde jeví vhodné nastavení vstupního testu.

Prostřednictvím odborné sekce ČAK lze vyžádat od jejích členů interní statistiky k oddlužení.

Přítomní zástupci ministerstva závěrem zdůraznili, že jde zatím jen o záměr, který sleduje mimo jiné i sociální aspekty. Řešení se přitom nesoustředí jen na oblast insolvenčního práva. V oblasti exekučního práva se zvažuje omezení počtu případů „na vstupu“ (zavedení soudních poplatků z exekuce, obligatorní zálohy), v oblasti hmotného práva se vedou úvahy o prekluzi pohledávek po určité době.

Ad 2. Aktuální stav novely insolvenčního zákona a zákona o insolvenčních správcích

JUDr. Žižlavský informoval o tom, že novela insolvenčního zákona prošla Legislativní radou vlády a bude se jí již zabývat vláda.

Ad 3. Dopis Mgr. Pondikasové adresovaný ČAK

Odborná sekce projednala dopis Mgr. Sofie Pondikasové, advokátky, kterou sekci postoupilo představenstvo ČAK. Odborná sekce bere na vědomí jí prezentované informace. Dopis neobsahuje jednoznačný návrh. Je-li míněn tak, že má ČAK napomáhat vzniku regionálních spolků insolvenčních správců, nepovažuje to odborná sekce ČAK pro insolvenční právo za vhodné.

Termín příštího jednání odborné sekce ČAK pro insolvenční právo bude stanoven předsedou sekce.

Za správnost:
Mgr. Veronika Sabolová
Obchodní ředitelka

JUDr. Michal Žižlavský
předseda odborné sekce ČAK pro
insolvenční právo